

Handläggare
Victoria Schelander
Telefon: 08-508 319 85

Till
Kulturnämnden
2020-12-15

Motion av Torun Boucher (V) om Kulturskolans lokaler (KS 2020/1076). Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Kulturnämnden godkänner och överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen

Robert Olsson
Kulturdirektör

Jelena Veljkovic
Avdelningschef Kulturskolan

Sammanfattning

Torun Boucher (V) föreslår i sin motion att ge kulturnämnden i uppdrag att ta fram en långsiktig lokalstrategi som ska syfta till att utveckla och stärka Kulturskolan i alla stadsdelar i hela Stockholms stad. Motionären anför vikten i att Kulturskolan ska ha ändamålsenliga lokaler och en långsiktig strategi för placeringen av dessa. Motionären ger också en beskrivning av Kulturskolans lokalutveckling och tidigare vägval. Motionären anför en rimlig målsättning att ha en destinerad kulturskolelokal i varje stadsdel.

Kulturskolans verksamhet bedrivs idag i flera olika slags lokaler över hela staden. Kulturskolan har ett tjugotal ändamålsanpassade verksamhetslokaler med eget hyreskontrakt, men finns också inhyrd i ett femtiotal skolor samt i andra slags lokaler som exempelvis kulturhus. Vidare samarbetar Kulturskolan med ytterligare ett större antal skolor och aktörer i civilsamhället. Kulturskolan finns därmed spridd på ett stort antal fysiska platser över hela staden.

För att bedriva en attraktiv och kvalitativ kulturskoleverksamhet behövs ändamålsenliga och funktionella lokaler. Lokalerna behöver uppfylla ett antal kriterier för att kunna bedriva kulturell och konstnärlig verksamhet. Stockholm växer och befolkningsmönstren förändras. Kulturskolan behöver därför ständigt se över var de mest

optimala geografiska lokaliseringarna för var kulturskoleverksamheten ska finnas på sikt.

Under 2020 håller Kulturskolan på att arbeta fram ett reviderat lokalstrategidokument med utgångspunkt i den av kulturnämnden senast antagna lokalplanen från 2015. Förvaltningen anser det rimligt och att föredra att dokumentet över Kulturskolans framtida lokalbehov och lokalplanering fastställs av kulturnämnden.

Underlag för beslut

Remiss av Motion om Kulturskolans lokaler. Dnr KS 2020/1076.
Remisstiden sträcker sig till 16 mars 2021.

Remissen

Remissen utgår från motionärens förslag att ge kulturnämnden i uppdrag att ta fram en långsiktig lokalstrategi som ska syfta till att utveckla och stärka Kulturskolan i alla stadsdelar i hela Stockholms stad.

Motionären anför vikten i att Kulturskolan ska ha ändamålsenliga lokaler och en långsiktig strategi för placeringen av dessa. Motionären hänvisar till den statliga kulturskoleutredningen¹ och menar att egna lokaler inte står i motsättning till närvaro i skolorna, utan att dessa två lokalmöjligheter kan komplettera varandra. Motionären ger också en beskrivning av Kulturskolans lokalutveckling och tidigare vägval. Motionären anför en rimlig målsättning att ha en destinerad kulturskolelokal i varje stadsdel.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Kulturskolan i samråd med lokalenheten vid administrativa staben.

Förvaltningens synpunkter

Kulturskolan vill börja med att korrigera några felaktiga påståenden i motionen.

1. Sid 1, om teaterverksamhet på Östermalm. Kulturskolan har från hösten 2020 teaterkurser i lokalen som hyrs av Folkkulturcentrum, Hjorthagen.
2. Sid 2, om egna lokalernas nyttjande under tid Kulturskolan ej använder dem. Kulturskolan hyr ut lokalerna i mån av intresse till externa aktörer.
3. Sid 2, om hyreskostnader i stadens skolor. Enligt den i februari 2020 antagna samverkansöverenskommelsen med

- utbildningsförvaltningen betalar Kulturskolan endast merkostnader för nyttjandet av skolornas lokaler.
4. Sid 2, om kortkursernas lokalisering. Kortkurser görs framför allt på skollov och då används i första hand egna lokalerna eftersom dessa är lediga då terminskurserna också har lov.
 5. Sid 3, om Kulturskolans egna lokaler.
Kulturskolan/kulturförvaltningen har ett 20-tal egna lokaler med förstahandskontrakt.

Bakgrund

Kulturskolans verksamhet bedrivs idag i flera olika slags lokaler över hela staden. Kulturskolan har ett tjugotal ändamålsanpassade verksamhetslokaler med eget hyreskontrakt, där lokalerna i Husby centrum och i Medborgarhuset har tagits i bruk under 2020. Kulturskolans verksamhet finns också inhyrd i ett femtiotal skolor samt i andra slags lokaler som exempelvis Folkkulturcentrum i Hjorthagen, Skarpnäcks kulturhus, Östberga kulturhus, Årsta Folkets hus samt i samverkan och samlokaliserat med exempelvis Stockholms stadsbibliotek. Vidare samarbetar Kulturskolan i projektform med ytterligare ett större antal skolor². Kulturskolan finns alltså spridd på ett stort antal fysiska platser över hela staden.

Kulturskolans lokaler behöver vara ändamålsenliga, funktionella och tillgängliga för att ge rätt förutsättningar att erbjuda en attraktiv och högkvalitativ kulturskoleverksamhet. Lokalerna behöver också finnas där barn och unga finns samt ha förutsättningar att inkludera en bred verksamhet för olika former av kulturellt och konstnärligt skapande.

I Stockholm stad bor i år ca 173 000 barn och unga i Kulturskolans målgrupp, dvs i åldrarna 6 – 22 år. Dessa beräknas öka med ca 3 000 personer per år inom de närmsta fem åren. Spridningen av stadens barn och unga är olika fördelad över stadsdelsnämndsområdena, vilket påverkar den geografiska placeringen av Kulturskolans lokaler. Faktorer att beakta vid lokalernas strategiska placering är framtida befolkningsrörelser, in- och utflyttning, nya bebyggelseprojekt, in- och utpendling till skolor men också kommunikationsmöjligheter och utvecklad infrastruktur.

I Stockholms stads budget har Kulturskolan i uppdrag att nå fler barn och unga, exempelvis genom ett breddat utbud. I budgeten uppdras åt kulturförvaltningen, och även utbildningsförvaltningen,

att i högre utsträckning involvera Kulturskolan verksamhet i skolans och fritidshemmens verksamhet, så att det blir enklare för eleven att ta del av Kulturskolans utbud. Vidare har båda nämnderna i budgeten fått uppdraget att tillsammans uppmuntra och utöka samarbetet mellan skolor och Kulturskolans olika verksamheter, i synnerhet vad gäller lokaler, i syfte att nå fler elever.

Kulturskolans hyreskostnader för egna lokaler förväntas 2021 uppgå till ca 33 mnkr. Till detta kommer rörliga kostnader för underhåll, städ, sophämtning och el på ca 4 mnkr. För lokaler som vi hyr in oss i, t ex skollokaler, beräknas kostnaden kommande år uppgå till 3,7 mnkr. Under 2020 utgjorde de sammanlagda lokalkostnaderna ca 21% av Kulturskolans totala nettobudget.

2012 antog kulturnämnden en strategisk plan för Kulturskolan (KuN 2012-04-19, dnr 1.1/272/2012), som inkluderade översyn av lokaler och 2015 antogs Lokalplan för Kulturskolan (KuN 2015-04-07, dnr 2.2/3737/2013).

Samverkan med skolor

Kulturskolan har under senare år utökat och breddat verksamheten i stadens skolor. I stadens budget 2020 uppdras både kulturförvaltningen och utbildningsförvaltningen att i högre utsträckning involvera Kulturskolan i skolans och fritidshemmens verksamhet, så att det blir enklare för eleven att ta del av Kulturskolans utbud samt att bättre samnyttja lokalerna.

Idag finns termins- och kortkurser i ett fyrtiotal skolor och El Sistema finns i 13 skolor, spridda över hela staden. Utöver det finns även avgiftsfri verksamhet i en mängd olika format som görs i samverkan med skolor och fritidshem i skolornas lokaler. Genom den samverkansöverenskommelse med utbildningsförvaltningen, med tillhörande ramverk, som antogs i februari 2020 har premisserna för Kulturskolans närvaro i skolans lokaler förbättrats och tydliggjorts. Samverkansöverenskommelsen syftar till att kulturförvaltningen och utbildningsförvaltningen gemensamt ska skapa långsiktiga och hållbara förutsättningar för att möjliggöra och öka samnyttjande av skolans lokaler. Kulturskolan betalar en kostnadsneutral taxa för inhyrningen i skolornas lokaler. Dessutom möjliggör överenskommelsen lokalanpassningar så lokalerna bättre motsvarar Kulturskolans behov.

Ändamålsenliga lokaler – definition och kriterier

För att bedriva en attraktiv och kvalitativ kulturskoleverksamhet behövs ändamålsenliga och funktionella lokaler. Lokalerna behöver

vara anpassade till den kulturella och konstnärliga verksamhet som planeras att bedrivas. Exempelvis behövs särskilda dansgolv för dansverksamhet, tillgång till vatten och torkförvaring för bildverksamhet samt goda akustiska och ljudisolerande förutsättningar för musikämnen. Utöver detta behöver tillträdet till lokalerna vara tryggt och lättillgängligt samt att lokalerna behöver erbjuda god ventilation, belysning, akustik och stora ytor för rörelse.

Följande kriterier bedöms som prioriterade och behöver uppfyllas för att räknas som ändamålsenliga kulturskolelokaler:

- **Trygga lokaler.** Det ska vara tryggt att ta sig till och från Kulturskolan, samt erbjuda en trygg inomhusmiljö.
- **Tillgängligt placerade lokaler.** Det ska finnas goda kommunikationsmöjligheter till och från Kulturskolan. Gärna vid geografiskt strategiska platser i staden.
- **Funktionsanpassade lokaler.** Lokalerna ska vara anpassade och tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.
- **Funktionella rum/lokaler.** Det ska exempelvis finnas tillräckligt med utrymme för rörelse för större grupper.
- **Effektiv sammansättning av lokaler.** Lokalerna bör vara planerade så att utrymme finns för genomförande av flera verksamheter/ämnen samtidigt.
- **God ljudmiljö/akustik.** Det ska finnas förutsättningar för en god ljudmiljö med goda akustiska egenskaper och för ändamålet särskild teknisk utrustning.
- **God ventilation.**
- **Goda administrativa ytor samt förvaringsmöjligheter.** Det behöver finnas tillgång till lämpliga och bra ytor för arbetsplatser för lärare/pedagoger och administrativ personal. Det måste också finnas utrymme för förvaring.
- **Tillgång till scener.**

Nyetablering på strategiska platser

Stockholm växer och nya bostadsområden byggs, vilket gör att stadens befolkningsstruktur ständigt ändras. Nya kommunikationsmöjligheter uppstår då infrastrukturen förändras. Detta påverkar både hur och var Kulturskolan bör bedriva verksamhet för att den skall vara tillgänglig för så många barn och unga som möjligt. Det är angeläget att de egna lokalerna ligger rätt geografiskt och utvecklas i takt med stadens utveckling men också att kulturskoleverksamheten i skolorna sker på de platser där den är tillgänglig för många. Kulturskolan behöver därför ständigt

se över var de mest optimala geografiska lokaliseringarna för var kulturskoleverksamheten ska finnas på sikt.

Exempelvis är Liljeholmen ett intressant och relevant område för nyetablering av Kulturskolans verksamhet. Hägersten-Liljeholmen är det stadsdelsnämndsområde i Stockholm som förväntas öka sin befolkning i åldrarna 6 - 15 år mest fram till 2021, samtidigt som kommunikationerna byggs ut.

Ett annat exempel är Östermalm/Norra Djurgårdsstaden där stadsutveckling med ett större bostadsbyggande pågår sedan många år. Kulturskolans närvaro är idag relativt svag i stadsdelsområdet medan målgruppen förväntas öka framöver med bostadsprojekten Loudden och Frihamnen.

Effektivt resursnyttjade av egna lokaler

Kulturskolan har under ett flertal år hyrt ut de egna lokalerna till interna och externa intressenter, under tider och dagar då ingen kulturskoleverksamhet äger rum. Omfattningen av detta genererade under 2019 intäkter på ca 0,9 mnkr. Under 2020 prognostiseras motsvarande intäkt till 1,15 mnkr, där nu även Stadsteaterns inhyrning i Kulturskolans lokal i Husby inkluderas.

Under 2018 utreddes Kulturskolans möjlighet att öka nyttjandegraden av lokalerna genom bland annat uthyrning³. Slutsatsen som redovisades var att potentialen att hyra ut till kommersiella aktörer är begränsad på grund av låg efterfrågan på den typ av lokaler och den servicenivå som Kulturskolan kan erbjuda. Efterfrågan uppfattas vara större hos ideella sektor, men där betalningskapaciteten istället är begränsad. Bäst nyttjas lokalerna genom utökad egen verksamhet på exempelvis lov och helger.

Investeringar

Kulturskolans lokaler och inomhusmiljö behöver kontinuerligt underhållas och utvecklas för att kunna erbjuda stadens barn och unga kvalitativt kulturskoleverksamhet i attraktiva och trygga lokaler. Ett flertal av de egna lokalerna är relativt slitna och är utformade med för små rum och ineffektiva ytdispositioner. Under 2020 har betydande investeringar gjorts i form av utökad brandskydd, låssystem och säkerhetsförbättringar.

För de kommande fyra åren (2021 – 2024) uppskattar Kulturskolan det totala investeringsbehovet för befintliga lokaler till 6,7 mnkr. Det handlar om fortsatt förbättring av brandsäkerhet, anpassning av verksamhetsytorna för effektivare nyttjande, investering i scenernas ledbelysning och ljudteknik samt förvaring och möblering.

Förvaltningens synpunkter

Under 2020 håller Kulturskolan på att arbeta fram ett reviderat lokalstrategidokument med utgångspunkt i den av kulturnämnden senast antagna lokalplanen från 2015. Förvaltningen anser det rimligt och att föredra att ett sådant långsiktigt strategiskt dokument över Kulturskolans framtida lokalbehov och lokalplanering antas av nämnden. Dokumentet bör omfatta kartläggning av befintliga lokaler och verksamhet, målgruppsanalys, framtidsspaning, investeringsbehov och kriterier för hur framtidens kulturskolelokaler på bästa sätt kan formas.

Kulturförvaltningen anser vidare att Kulturskolans långsiktiga lokalstrategi/lokalplan även fortsättningsvis ska, liksom Stockholms stadsbiblioteks strukturplan, utgöra ett underlag för förvaltningens årliga lokalförsörjningsplan. Dokumentet bör omfatta ett uttalat förutbestämt tidsspänn för att kunna möta samhällets förändringar över tid. En sådan påtaglig förändring är den pågående pandemin som visat aktualiteten av digitalisering och att skapa rätt förutsättningar för att erbjuda kulturskoleverksamhet digitalt. Det är därför i nuläget relevant att i nämnd fastställa ett förnyat lokalstrategiskt dokument för Kulturskolans framtida lokalbehov och lokalplanering.

Bilagor

1. Remiss av Motion av Torun Boucher (V) om Kulturskolans lokaler. Dnr KS 2020/1076.